

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm Septembris Et Octobris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10262

De S. Burchardo Herbipole[n]si episcopo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77413)

sti mihi, ecce percussus sum: sed pueros, quos quaesisti, recipe, & pro me, rogo, intercede. Susceptis itaque puerulis, diaconus ad Episcopum reduxit: cui benedictam aquam venerabilis Fortunatus dedit, dicens: Vade citius, & eam super iacentis corpus projice. Perrexit itaque diaconus, atque ad Gotthum introgressus, benedictam aquam super membra illius adspersit. Res mira, & vehementer stupenda: mox ut aqua benedicta Gotthi coxam contigit, ita omnis fractura solidata est, & saluti pristina coxa restituta, ut hora eadem de lecto surgeret: & ascenso equo, ita coepit iter agere, ac si nullam unquam lationem corporis pertulisset. Factumque est, ut qui sancto viro Fortunato pueros cum precio reddere obedientia subiectus noluit, eos sine precio, poena subactus, donauerit. His igitur expletis, studebat adhuc senex de eo & alia narrare. Sed quia nonnulli aderant, ad quos exhortandos occupabar, iamque diei tradior hora incubuerat, venerabilis Fortunati facta mihi audire non licuit: quae audire, si liceat, semper volo.

Nota hic admiranda vim aquae benedictae.

Sed die alia idem senex rem de illo magis mirabilem narrauit, dicens: In eadem Tuderina vrbe Marcellinus quidam bonae actionis vir, cum duabus sororibus suis habitabat: qui eueniente molestia corporis, ipso sacratissimo vesperascente iam sabbato Paschali defunctus est. Cuius corpus cum longius esset efferendum, die eodem sepeliri non potuit. Cumque mora esset temporis ad explendum debitum sepultura, sorores eius morte eius afflictae, occurrerunt flentes ad venerabilem virum Fortunatum, eique magnis vocibus clamare coeperunt: Scimus quia Apostolorum vitam renes, leprosos mundas, caecos illuminas. Veni, & resuscita mortuum nostrum. Qui mox ut cognouit earum fratrem defunctum, flere & ipse etiam de morte eius coepit, eisque respondit, dicens: Recedite, & haec dicere nolite: quia iussio omnipotentis Dei est, cui contraire nullus hominum potest. Illis itaque discedentibus, tristis ex morte eius mansit Episcopus. Subsequente autem die Dominico, ante exurgentis lucis crepusculum, vocatis duobus diaconibus suis, perrexit ad domum defuncti, accedensque ad locum, ubi corpus iacebat exanime, ibi se in orationem dedit. Expleta autem prece, surrexit, & iuxta corpus defuncti sedit: non autem grandi voce defunctum vocauit, dicens: Frater Marcelle. Ille autem acsi leniter dormiens, ad vicinam vocem quantum modicam fuisset excitatus, statim oculos aperuit, atque ad Episcopum respiciens, dixit: O quid fecisti? Cui Episcopus respondit, dicens: Quid feci? At ille ait: Duo hesterno die venerunt, qui me eiicientes ex corpore, in bonum locum duxerunt. Hodie autem vnus missus est, qui dixit: Reducite eum, quia Fortunatus Episcopus in domum eius venit. Quibus verbis expletis, mox ex infirmitate conualuit, & in hac vita diutius mansit. Nec tamen credendum est, quia locum, quem acceperat, perdidit: quia dubium non est, quod intercessoris sui precibus potuit post mortem melius viuere, qui & ante mortem studuit omnipotenti Deo placere.

Deflect mortem Marcellini.

Excitat defunctum Marcellinum.

VITA S. BURCHARDI EPISCOPI HERBIPOLENSIS, UT IN ANTIQVO MS. EXEMPLARI HABETUR, quod prae vetustate aliquot locis legi vix potuit. *Author est, tanetsi Co-dex nomen non habet, Egiluardus monachus canobij S. Burchardi prope Herbipolim, teste Tritthemio Abbate Spanhemensi, libro de viris illustribus sui Ordinis.*

PROLOGVS IN LIBRVM PRIMVM.

Aluatoris mundi gratia, qui quos praedestinat, vocat, & quos vocat, Rom. 8. iustificat, verbo sui Euangelij, quod in toto orbe praedicandum promiserat, tandem in insularum numero, quae per incredulitatis errorem diu fuerant longe a salute, per industriam sui fidelis dispensatoris Gregorij, etiam Angliam fructiferam terram, seminis Domini capaciorem factam, per vniuersae Christianae religionis augmenta, suis doctoribus cooperante spiritu sancto, sibi fecit esse propinquam.

Matth. 24.

S. Gregorius Papa Anglos conuertit.

Multum inde replicare non indigemus, ut potest quod in gestis Anglorum abundantissime digestum non ignoramus. Non tamen ociose pretereundum, immo pro Christi amore toto cordis acumine speculandum, qualiter a solis ortu usque ad occasum fulgur Euangelici iubaris parens, insulas occiduas illustrauerit, ut radiorum suorum splendoribus

etiam

etiam nostrarū partium caligines, solem iustitiæ notificando, fugauerit, dum Scotia quondam bruta, nunc in Christo prudentissima, nobis lumen nostrum primitium destinavit Kilianum, Burgundis Columbanum, Alamannis Gallum: Anglia verò vniuersa Germaniæ magnum Bonifacium, & orientali Franciæ primum, satisque idoneum pastorem, & quod verissimè creditur, adhuc incultæ nimis Ecclesiæ valdè necessarium * speculum Burchardum. Quibus spiritualis militiæ ducibus eximijs, cuique sui magisterij sequax adhererat in Deo fortis exercitus: quorum singula quia nō vacat inuenire vocabula, libeat eorum exemplis potiùs studere pœnitentiæ, quàm nominibus. His itaque pro stamine telæ propositæ prætextis, Christo iuuante, iam tempus exigit vtcunquē subtegmen consequenter innectendum innodare, ad renouandam scilicet æternam memoriam primi nostri Mandritæ prænominati, sapiusque nominandi Burchardi præfulis.

LIBER PRIMVS.

De religiosis parentibus S. Burchardi, & eius germano fratre
S. Suuithuno. Cap. I.

Octobris 14
iuxta Mar-
tyrologiū:
tametsi hi-
storia habet
2. Februarij
eum decel-
sisse.

Præclarum
S. Burchardi
genus.

Psal. III.

Burchardus
& Suuithu-
nus nascun-
tur.

Historia
breuis S.
Suuithuni.

* Hoc loco
nomen Ec-
clesiæ era-
sum fuit.

SCILICET diuersa diuersorum patrum restatur scripta, dum Gregorianæ signum plātationis, Anglorum nouella germinasset, pullulasset, cresceret atque floresceret Ecclesia, semper, vt de eodem dicitur doctore, venerabile meritū eius ibidem accepit incrementum: fructificatē nimirum eiusdem gentis fide per multas temporum successiones omni religionis deuotione, & fertilitate bonorum operū. Florebat intereā eadem in insula vel patria sub rege Christianissimo aromatica quædam Christi boni odoris areola, nobilis vtiq̄ nobilissimi Burchardi parentela: quæ tam rebus, quàm genere clara, diuini timoris insignibus notabatur ab omnibus præclara: seseque præcipuè per id, non tantum conuicaneis & contribulibus, sed & vniuerso regno præbuit famosissimam, quod in bonis actibus nulli generationi terræ illius, se patiebatur esse secundam. Quæ de re non incongruè Dauidicum illud elogium diuinitus ibi implebatur: Potens in terra erit semen eius: generatio rectorum benedicetur. Ditauit quippè eos benedictio diuina prole gemina nimis eximia, quæ patris simul ac matris, immò totius generationis illius vtiq̄ præclara excelleret merita, Burchardo videlicet atque Suuithuno, vtroque cælitus sibi destinata vel prouisa cathedræ postea pontifice futuro. O quam benedictus fructus ventris matris illius, qui medicinam æternæ salutis sufficienter ministravit duabus seorsum nationibus, Angliæ per indigenam suum Suuithunum, Orientali nihilominus Franciæ per aduenam Burchardum. Porrò antequàm de eiusdem patroni nostri conuersatione narrationi, cuius iam fundamenta iecimus, structuram præmeditatam superponamus, pauca quæ de germano eius comperimus, æquè sanctissimo Episcopo, silentiò penitus non prætermittamus. Ex Angliā nati fratres Gutuuin & Adelmar, alijque quamplures inde huc aduenientes, aiunt, B. Suuithuni vitam miraculis plenam, in ecclesijs illius terræ circunquaquē scriptam reperiri, quæ tot tantisq̄ virtutum doctrinæque splenderit miraculis, vt etiam ipsa non impotens sit testimonium commendare germanæ sanctitatis. Legitur, inquit, apud nos idem Dei famulus à primæua ætate cunctis Dei charismatibus, vnâ cum literarum disciplinis apprime imbutus, vniuersis: insuper cælibis vitæ munditijs præcipuè candidatus. Et quanuis nullius se pateretur expertem videri virtutis, misericordiæ tamen visceribus maximè notabatur insignis. Omnibus quidem necessitatem patientibus statim pro posse factus est omnibus proximus. Sed nē multis immoremur, vndè pauca promissimus, quiq̄ ad alia, iuxta propositum, potiùs festinamus, qualiter idem Dei electus, tam in practica, quàm in theoretica cōuersatione perfectus, per gradus Ecclesiasticos ad Episcopatus honorem canonicè sit prouectus in ciuitate, quæ dicitur * & qualiter eandem Ecclesiā doctrinis & exemplis illustrauerit, vtq̄ de huius mundi translatus angustijs, villicationis suæ mercedem fidelis dispensator & prudens cōsecutus, in gaudium Domini sui intrauerit: hæc, inquam, omnia qui plenius nôsse cupit, apud Ecclesiam illam, quam rexit, indagare valebit. Tradunt etiam nonnulli, hoc germa-

nos

nos fratres Burchardum & Suuithunum, magni Bonifacii Episcopi non solum conterraneos, sed etiam carne confanguineos fuisse.

Vt à primis ætatis initys se gesserit S. Burchardus, & postea peregrinationem suscepit. Cap. 2.

Venerabilis autem Burchardus tam præclaram, tamque præcellam suæ prospiciæ genealogiam haudquaquam passus est morum suorum nebulis obfuscarî: sed potius ab ipsis primæuæ ætatis annis, probitatis luce iam splendescere incipiēs, quid, illum præueniens misericordia Dei, in posterum in eo operatura esset, omnigenis conatibus repræsentare videbatur. Traditus enim cū fuisset à religiosis parentibus, vt facillè creditur, literis imbuendus, vix cum quisquā, vel nunquam reperit puerilibus addictū leuitatibus: sed aut studijs liberalibus intendentem, aut ecclesiarum limina terentem, seu quibuslibet alijs bonæ indolis indicijs immorantem. Creuit etiam in eo cum corporis incremento misericordia, vt de seipso B. Iob testatur: & vt ita dicam, in eleganti carnis materia, paulatim virtutum composito formabatur. Quid multa? Sic ieiunijs & eleemosynis, vigilijs & orationibus non minùs spirituales nequitias, quàm carnis illecebras compressit, donèc dudum per spiritum sanctū plantata, tanta in illo morū adoleuit honestas, vt iam illud vndique perfectū & ornatum Dei templum nil intrā se caducum haberi sustineret. Hinc deliberationem, quam Christo inspirante cōceperat, spiritualium virorum consilio roborabat, & contra malè blandientis mundi lenocinia obfirmata animi sententia, tum diuitijs & voluptatibus, tum sibi ipsi propriæque voluntati renunciauit, nudusque nudam complexus crucem, eam post Christum quotidie baiulauit. Considerans autem in hac ipsa vitæ perfectione nonnulla tentamentorū scādala sibi opponi, putà opes & delicias patriæ, generis claritatem, affectus amicorum, spretorum obiecta prædiorum, aliasque mundi fumantis nebulas, aciem veræ theoriæ obnubilantes: quid de ipso fieri vellet omnipotens Deus, sibi reuelari aut inspirari continuis precibus ambiebat. Tandemque spiritu consilij & fortitudinis roboratus, perpetuæ peregrinationis studium modis omnibus amplecti deliberauit. Denique naturali solo pro terra viuentium relicto, nè quandoque illud pericula inferni inuenirēt, periculosos allicientis salu fluctus transfretauit, & Gallia Comata limitem attingens, in quodam satīs humili loco, verè non habens hîc manentem ciuitatem, sed futurā inquirens, aliquandiu sub habitu peregrini delituit.

Adhibetur literis puer Burchardus

Iob 31.

Omnia relinquunt propter Christum.

Dat se voluntaria peregrinationi.

De magno Bonifacio Moguntino Archiepiscopo. Cap. 3.

Rutilabat his temporibus stella verè caelesti fulgore, à multis, quæ tunc temporis videbantur, stellis differens, Vuinfridus indigena nihilo minùs Angliæ, qui dudum patria & parentibus, immò cunctis transitorijs pro Christo derelictis, ac per hoc sancti spiritus præ participibus suis vnctus oleo, semina verbi Dei, ab Apostolica sede sibi tradita, iam Euangelicæ summoperè insudans agricultura, per vastissima regnorum Germaniæ deserta spargebat. Hic Domini electus, & inter suos primò per omnia laudatissimus, quemadmodum literis Anglorum apud Ecclesiam Romanam commendatus, eiusdemque cunctarum matris Ecclesiarum contrubernio sit iunctus, adèò vt bonis ex factis suis, mutato nomine, per Gregorium Papam Bonifacius appellatus, & pontifex sit consecratus, atque Legatus Apostolicus in partes Germanicas destinatus, plurimum Christo populum acquisierit, Regum ac principū adeptus beneuolentiam, nobilis Moguntia metropolitana suscepit cathedram, ipsamque postea Archiepiscopatus pallio sublimauerit, generaliaque concilia cisalpinis in Ecclesijs congregauerit, ibique multa corrigenda correxit, sed & multiplicem prorsus quæstum Domino suo de accepto talento longo tempore villicationis suæ lucratus sit: Hæc inquam, multaque alia Deo digna, scituque necessaria, in plurimis, quæ eleganter de eo scripta reperiuntur, diligenter inuestigare quisque potest. Cooperabatur vtique in his omnibus huic fidei seruo suo, fatisque prudenti dispensatori clemens ille paterfamiliās & Dominus, in cuius manu cunctarum gentium stat salus, in cuius prædestinatione miserendi eorum singulis suum disponitur tempus. De quo verissimam legimus prophetiam: immò iam non prophetiam, sed euidenter cernimus historiam: Descendet sicut pluuia in vellus, & sicut stillicidia stillantia super terram, & cætera vsque ad eum locum, Et adorabunt eum omnes reges terræ, omnes gentes seruient ei. Quonam modo

S. Bonifacii prædicat Germanis Christum.

In manu Dei cunctarum stat genus salus. Psal. 71.

Enim verbi seminatores, licet infatigabiliter diu sterilibus gentium cordibus nunc seminando, nunc plantando, nunc rigando insistentes, per semetipsos incrementum aliquod extorqueret, nisi pluuia illius in virgine quondam vellus descendens stillicidia, terras huiusmodi caelitus irrigando, fructificarent? Nam, teste Gregorio, nisi intus sit, qui doceat, sermo doctoris in vanum exterius laborat: & econtrario nulla in discendo mora est, vbi spiritus sanctus doctor adest. Ad haec promissa ortus iustitiae, pacisque nunquam posset abundantia stabiliri, nisi per ipsum, ipso mediante, qui solus est iustitia & pax omni credenti. Hac etiam arte suos semper nuncios Christi misericordia praenit, sic à mari vsq; ad mare, & à flumine vsque ad terminos orbis terrarum, filio suo eidem verè pacifico dominatum pater aeternus instituit ac dilatauit, & ab aeterno vsque in aeternum confirmauit. His per excessum, quanuis necessariò, insertis, denuò ad beati Burchardi, à quo digressi paululum sumus, conuersationem describendam stylum retrahamus.

Vt ad S. Bonifacium beatus Burchardus peruenerit. Cap. 4.

Igitur athleta Christi Burchardus, pubertatis floridæ tyrocinio iam fortiter contra potestates aëreas, & aduersus mundi rectores tenebrarum harum, contraq; spirituales nequitias per mortificationem membrorù, quæ sunt super terram, transcurso, in huiusmodi profectibus nequaquam more quorundam sibimet
 1. Cor. 15. placentium, in se, sed in Domino gloriabatur, dicens cum Apostolo, Gratia Dei sum id, quod sum. itemque: Non ego, sed gratia Dei mecum. Ecclesiasticis insuper gradibus canonicè promotus, etiam ascensiones alias in corde suo disposuit, id est, vt de virtute in virtutem, de bonis ad meliora semper prouehi posset, continua mentis reuolutione meditari coepit. Ad hæc liberalium scientiam artium, compositionem morum, sermonum facundiam, corporis elegantiam, cæteraque sancti spiritus charismata perpendens non sine causa percepisse, quoniam modo potissimè talentum sibi creditum duplicaret, horis omnibus non cessauit sollicitè tractare, sciens dictum à
 Psa. 83. Domino: Cui plus committitur, plus exigitur ab eo. Interea peruenit ad eum, cunctas Europæ partes iam peruagata, fama illius, cuius nupè mentionem fecimus, Archimandritæ Bonifacij, moxque Christi bono repletus odore, & quia cum sancto sanctus, & cum electo electus esse possit, confusus, tanti viri praesentiam, tanti doctoris audientiam sitire, & ad tantæ sanctitatis atque dignitatis conuersationem non desistit ardentè anhelare. Accidit autem diuina, quæ disponit omnia suauiter, prouidente sapientia, dum in agro Dominico vir idem Bonifacius, per omnia Apostolicus, totis desudaret viribus, seges etiam verbi Dei multam iam in messem crederet, praecauens venerandus heros, nè paucitas operariorù seruens opus impediret, vt quamplures cooperatores à sua patria, quos idoneos nouerat, legatis atque literis ad excelendum nouale Dominicum, quod nouare iam coeperat, accesseret. Inter quos inclytus, & omni religionis testimonio nominatissimus presbyter Burchardus, ad nuptias agni vocatus, geminæ charitatis bis tincto cocco precipuè rutilabat indurus. Hoc modo semper corda probans arbiter internus, desiderium pauperum suorum exaudiuit, sic voluntatem timentium se perfecit, dum corporalem praesentiam, quam spiritualiter in alterutrum vterque sacerdos ob suum perpetuum seruitium, multorumque populorum salutem, nuncijs vicarijs moliebatur, ipse mediante charitate colligabat.

Vt acceperit eum S. Bonifacius, praedixeritque fore eum Herbipolensem Episcopum. Cap. 5.

Nec mora, dum talia foris operabatur sancti spiritus gratia, in primo tantorum virorum conuentu praesentiam suam propalare nõ dedignabatur per solita charismata. Nam mox post salutationem humilimam & oscula sancta, summus Christi pontifex Bonifacius, prophetiae spiritu repletus, huiusmodi prorupit in oracula: Gaudeamus inquit, fratres in Domino, qui benignitatis suæ manum porrigere dignatur labori nostro, fraterna nos consolatione frequentas, & rudibus Ecclesiae filijs novos semper eruditores ab insulis & à finibus terra procurans. Gratias agamus ingenti eius prouisioni, qui societatem nostram ampliauit iam contubernio tanti viri. Isti proculdubio custodiendum debet oruile Dominicum, beati Kiliani sociorumque eius instatia collectum, doctrinis & exemplis instructum, ac martyrio consecratum. Seruus autem Christi Burchardus, humilitatis oculum in seipsum

S. Bonifacius
 multos ex
 Anglia euo-
 cat verbi
 Dei praedi-
 catores.

Summ^o pō-
 tifex, id est,
 Archiepi-
 scopus.

Prophetia
 S. Bonifacij
 de S. Bur-
 chardo.

seipsum retorquens, licet nil minus se suspicaretur auditurum, utpote qui modis omnibus subesse venerat, non praesse: tamen humilitatem sine obedientia sterilem vel nullam esse perpendens, tandem post silentium stupore conceptum, in huiusmodi fertur responsum prorupisse: Credo, pater venerande, credo, quae tua proposuit auctoritas, ociose te nequaquam protulisse: me quoque si intus nosceres, scio nullatenus profecuturum fuisse. Ego vero si ad id, quod loqueris, etiam me idoneum non esse veraciter profiteor, tamen quodcumque per tuam sanctitatem mihi imponitur, oneri non obliuor. Deus enim si per te mihi misericorditer onus imponit, confido quia clementer leuabit. Adsum quippe per omnia tuo parere promptus imperio: & quia hoc pro nomine Saluatoris ago, per id me saluari cum eius gratia non ambigo.

Modestia & obedientia S. Burchardi.

Vt communicato cum sanctis viris consilio, Bonifacius Burchardum Romam adduxerit. Cap. 6.

EX hoc tempore nobilissimo sanctorum virorum collegio sub magisterio summi praesulis Bonifacii consociatus Deo dignus presbyter Burchardus, cepit ab exemplis singulorum solitam suae conuersationis sanctitatem veluti quibusdam pigmentis accuratissime condire, & illorum comparatione seipsum totamque transactam vitam despiciere. Indeque factum est, ut pro morum honestate, viraque in omnibus vitae maxime laudabili, in breui omnibus esset amor & honori. Contra vero ille beatus non seipsum commendans, sed in Domino cum humilitate sibi inolita pro bono conscientiae testimonio mediocriter glorians, illam semper Psalmographi ruminare solebat sententiam: Non nobis Domine, non nobis, sed nomini tuo da gloriam. Iam tunc nouum, immo primum se Christi tyrocinium profitebatur ingressum, in frequentia scilicet tot tamque robustorum militum Christi, quorum etiam vestigijs proponebat adhaerere, quorum exemplis in monte Domini confidebat altius proculdubio se posse reperere, si tamen ea, quae retro erant, oblitus, ad anteriora perseveranter extenderetur, donec sic tandem apparens conspectui Domini cum iustitia, de manifestata solis electis eius gloria satieretur. Fuerunt tandem sub magisterio praefati doctoris Apostolici Bonifacii quamplures iam ad vnguem sancti viri, Lullus scilicet, ipsius postea in praesulatu successor, Vuillibaldus & Vuinnebaldus germani, Vuigbertus, Sola, Eobanus & Adelharinus atque Vualtherus, caeterique cooperatorum illius in verbo Dei, quorum vocabula, gestorum eius liber continet, monachica sub professione degentes, tamen Ecclesiasticis ministerijs atque praedicationi pariter inseruietes. Quorum, utpote spiritualium per omnia virorum, crebro tractare curabat consilio, qualiter eandem lucernam diuini spiritus tam sufficienter accensam igne, Ecclesiae superponeret candelabro, & quemadmodum ad competentem perduceret effectum, quod de sancti Kiliani martyris populo acquisitionis, superna sibi gratia fuerat reuelatum. Tandem tot templorum spiritus sancti concordatum roboratus oraculis, Pipinum, qui Maior domus dictus, tunc Francorum regnum sub Childerico, solo nomine Rege, dispensabat, supplex adiit, eique super capitulo praesenti, sui cordis secreta reuelauit. Qui clementer more suo pijs votis annuebat: neque haec solum, sed etiam suam ac regiae dignitatis legationem suae literas, ad Sedem Apostolicam Pontificem per eundem praesule destinabat. Assumpto itaque praedicto Burchardo presbytero, niuosa praesul almus Alpium iuga non sine multis transcendit periculis. Demum quoque, diuina cum gubernante prouidentia, saluo comitum & supellectilis suae numero, moenibus praesentatur Romuleis.

Psal. 113.

Philip. 3.

Psal. 16.

Nota ut olim Germaniam monachi conuerterint, nostra aetate apostatae conuerterint.

Matth. 5.

Pipinus iste post Childericum factus est Rex

Vt Pontifex Zacharias eos exceperit, & pijs precibus assensum praebuerit. Cap. 7.

Praerat his temporibus Romanae Ecclesiae Zacharias Pontifex, summus uir Dominici pastor, tam verbis quam exemplis aptissimus, ab Apostolo Petro huic Apostolico Pontificatui nullo modo incongruus. Hic amplo sinu charitatis viros ex Germaniae partibus Romam aduentantes colligere solitus erat, satagens modis omnibus nouellae plantationis in fide Christi gentes elicere ad expeditionem loci, qui sicut antiquitus per secularem potentiam mundi caput extiterat, ita sub Euangelicae gratiae tempore per susceptum Christi imperium, & principis Apostolorum, gentiumque doctoris martyrium ac sepulturam, in primatum vniuersalis Ecclesiae profecerat. Cum autem eidem Apostolico patri Moguntini Archiepraesulis aduentus innotuisset, praemeditari cepit, si quid cum tanto viro dignum Deo

Zacharias Rom. Pont.

Romanae Ecclesiae primatus.

cooperari valeret. Audiērat enim iam dudum sanctitatis eius famam longē lateque vulgatam. Veruntamen cum ad hoc peruentū esset, vt post sibi datos amplexus mutuis fruerentur colloquijs, cœpit Romanus Pontifex percontari, quo rudis adhuc Germanorum fides munimine fulciretur religionis, vtrum ne gentibus sub disciplina proficientibus nona eruditionis, diuini respectus lucerna semper resplendeat in augmentatione populi fidelis. Hinc beatus antistes Bonifacius, cum de his & de omnibus, quæ interrogatus fuerat, veram ac distinctam reddidisset rationem, in extremis factus est hanc sibi maximē fuisse veniendi causam, vti Vuirciburgensē oppidū, diocēsi suæ contiguum, Apostolicæ autoritatis munimento cathedram Episcopalem fortiatur. Retulit etiam venerandus heros causam eiusdem religiosæ intentionis in audientia tam domini Apostolici, quàm vniuersalis, quæ tunc fortē congregata fuit, synodi, scilicet quod quidam sanctissimæ conuersationis vir Scotigena Kilianus, olim ab Apostolica sede Francis Orientalibus prædicator directus, & apud ciuitatem prædictam martyrio cum socijs consummatus, modò multis miraculis ad tumbam suam clarescat, & propter ipsam diuini fauoris indicium, Regi Francorum cunctisq; suis optimatibus placere, vt ad incrementum Ecclesiæ, salutemque tam nobilis prouincia, sedes Episcopalis ibidem fiat. Laudabant omnes Christiani Regis desiderium, magnificabant ad hoc benevolentiam principum, industriam præsulis, profectū Ecclesiæ crescentis. Tunc Bonifaciu diligenter cœpit percontari primò, quænam huic officio persona posset legari, dicens rudibus in fide pelebibus minimè congruere neophytum, secundum præcepta Dôctoris gentium. Dehinc si adhuc de fidelium collationibus vel oblationibus Episcopio sufficerent prædia, quibus pauperum necessitas, Clericorūque sustentaretur inopia: asserens Episcopum familiæ Christi dispensatorem, sibi subiectis non solum spiritualem, sed etiam victum prouisurum esse caritati. Beatus igitur Bonifacius, munificentia charitatis præditus, prædiorū Episcopij sui partem, Romano Pontifici complacitam, Vuirciburgi Episcopio delegauit: vt futurus ibidem Episcopus, sicut consors existeret laboris Dominici, ita etiam fieret temporalis particeps sustentationis, iuxta illud Apostoli: Alter alterius onera portate, & sic adimplebitis legē Christi. His ritè peractis, à Romano Pontifice iterum persona disquiritur, quæ huic officio idonea destinetur. Tum verò admirandæ prudentiæ vir Moguntinus antistes, omni honore dignum presbyterum Burchardū in medium deducens, cœpit illum laudibus prosequi, suumque probabile testimonium illius superaddere probitati: asserens hunc ab occiduis partibus ante annos aliquot in suorum fociorum contubernium aduenisse, & ex hoc nihil vnquam in eo, quod pontificali dignitate videretur indignum, reperisse. Ad hæc Papa glorioſus, corde vultuque iam hilarior effectus, Agamus, inquit, fratres gratias prouidentia Saluatoris nostri: quia, vt verè dicitur, à solis ortu vsque ad occasum laudatur nomen Domini. Ab occasu venisse testatur, per quem diuina pietas veri solis ortū rudibus ministrabit populis. Prosequamur ergo alacriter per nostrū officium, quod diuina credimus ordinatione dispositum: sed antea communi deuotione Christi pulsemus clementiam, quatenus suam nostro ministerio porrigere dignetur dexteram.

1. Tim. 3.

S. Bonifacius quid largitus sit Ecclesiæ Herbipolen.

Galat. 6.

S. Burchardus dignus Episcopatu declaratur.

Psal. 112.

S. Burchardus primus consecratus Herbipolensis Episcopus.

Vt Pontifex Zacharias S. Burchardum primum Ecclesiæ Herbipolensis Episcopum consecravit. Cap. 8.

Post hæc inito consilio coepiscoporum, Cardinalium, totiusque Romani Concilij, cunctorum corda simul & ora fauorabiliter concordantia sibi inuenit, quatenus Vuirciburgensē ciuitas orientalis Francia, cathedra pontificatus insigniretur: necnon & Burchardus, tam excellentis testimonij presbyter, ibidem primus ab ipso summo sacerdote præsul ordinetur & consecratur. Quod mox ipse cum omni deuotione & gaudio spirituali, tota Romana cooperante Ecclesia, festinauit adimplere, ritèque peractū Apostolica autoritate, raris quoque tam secularibus, quàm Ecclesiasticis adstipulationibus, canonicè ac iure gentium modis omnibus curauit cōfirmare. Nam vbi S. Zacharias electum Burchardum, Christi chrismate proprijs manibus perfusum, Christo christū Domini satis superque mysticis imprecationibus Ecclesiastico more commendauit atque sacravit, priuilegijs cum Romanæ autoritatis sufficienter contra improbitates reprobōrum armauit: monitis paternis, quomodò paternè nouellam Christi vineam excoleret, instruxit: qualiter etiam paruam adhuc & inexercitatam nauiculam inter immensos fluctus seculi gubernet, diligenter consolatione sancti spiritus animauit. Ad extremum literis

teris commendatis, suo nimirum sigillo more Maiorum impressis, ad Principis Pipini patrocinia, cunctorumque fidelium Christi remisit: & quod omnibus his excellit, sanctorum reliquijs ad ædificationem & tutelam nouæ Ecclesiæ copiosè ditauit. Deinde vterque præsul facultatem recedendi rogant à magistro, eiusque pedibus aduoluti, benedictionis Apostolicæ contra omnia tam instantis itineris discrimina, quàm vniuersa vtriusque hominis in huius seculi pelago pericula, benigno muniuntur solatio. Sic vtiq̄ de cunctis, pro quibus venerant, responsis apprimè certificati, proprias ad sedes redituri, cum maximo gaudio sunt iter aggressi. Quos Romanus Pontifex, non sine lachrymis paternæ pietatis, huiusmodi profectus est vocibus & votis: Ite, inquit, iam in pace Christi, fratres charissimi, cooperatores agri Domini, seminatores verbi diuini. Crescat & multiplicetur fructus laboris vestri, rore vel imbre nutritus spiritus sancti. Cauete, quæso, nè vobis, quod absit, torpentibus vel dormientibus, in agro summi patrisfamilias zizania superfeminet inimicus. Continuo intendite tempus messis, quando manipuli laborum vestrorum Dominicis condantur in horreis potius, quàm fasciculi zizaniorum tradantur incendijs. Comitetur vos semper Angelicæ protectionis auxilium, quò perficere possitis omni tempore susceptum sacerdotale ministerium. Suffragetur instantè & in dies vestræ sollicitudini ianitor cælestis aula, à cuius sacratissima cathedra officium suscepistis pastoralis curæ. Ipsius & preces vitam vestram tueantur, qui tempore tentationis, Saluatoris tela defensus est, nè à satana velut triticum cribraretur.

Pontifex ab-
euntib⁹ Epi-
scopis bene
peccatur.

Matth. 13.

Luc. 22.

*Ut beatus Bonifacius, legatione fretus Apostolica, sanctum Burchardum in sede
Episcopi collocarit. Cap. 9.*

TRansmissa dehinc, gratia Christi eos protegente, absque vllius læsionis impedimento, Alpium difficultate, Dei quoque cum laudibus & canticis spiritualibus, post longa Bauariæ prouinciæ siue Alemanniæ spatia emensa, gratos orientalis Franciæ fines attingunt, in cuius penè medio positum ad oppidum Vuirceburgense perueniunt. Quibus tam inibi inhabitantium, quàm ex vicinis locis multitudo hominum ingens occurrebat. nam fama præueniens, huc illos congregauerat. Qui omnes ad fontem vitæ corda sitientia Christi sacerdotibus offerrebant, ac supplicibus admodum clamoribus ipsam aërem vsque ad sidera, vt ita dictum sit, implebant: Bene, inquiunt, venite patres benedicti à Domino, venite serui Dei excelsi, venite laboratores animarum nostrarum: augmentate diuina semina verbi, à beato Kiliano olim nobis ministrata, quò vomere sermonum vestrorum exulta tellus nostrarum mentium, dignos queat ferre fructus fidei bonorum operum. Quibus auditis, vterque præsul præ gaudio lachrymas fuderunt: suisque benedictionibus Christi gregem consignantes, eidem pastori pastorum tam deuotas oues intimis precibus comendauerunt. Inter hæc egregius Archipræsul Bonifacius, in exultatione spiritus sancti iam hilarior factus, in auribus omnium huiusmodi benedictionis & varicini sermonem protulit: Felix eris amodò Vuirceburgum, & inter Germaniæ non ignobilis vrbes: & quantum temporibus quarundam ciuitatum postrema habearis, tamen exornata corporibus martyrum, inferior vltra non habebis. In numero Trinitatis martyribus tribus fulciris, ad suppletionem te tradis: ecce probitas iam accessit Burchardi pontificis. Interea peruentum est ad locum orationis: vbi fufis precibus, arreptum manu nouum pontificem, Romanus Legatus, id est, magnus Bonifacius, conspectibus præsentauit totius populi circumstantis. En, inquit, nostra sollicitudine vobis fratres acquisitum, à Romana & Apostolica sede consecratum atq; directum represento pontificem, necessarium nouellæ fidei vestræ, à magistro meo Zacharia mihi commendatum exhibeo patrem. Huic non adulatorium vel fictum, sed verum & experimentis probatum, in conspectu & in auribus omnium vestrum exhibeo testimonium, id ipsum nimirum, quod tam coram principe Pipino, quàm coram vniuersali sacerdotum magistro me constat perhibuisse nupèr in Romano concilio, in medio fratrum nostrorum, videlicet quòd meritis, scientia, conditione & ætate, omnimodaque conuersatione, pontificali est officio dignus & idoneus, sicuti iustum est ita me sentire de huiusmodi collaboratore, cui securus mei laboris impertiar onus. Neminem autem vestrum volo ignorare, filioli, causam istius, quòd hodiè in nomine Christi eiusque sponsæ coniunctione initiamur, officij. Primus itaque fundator vestræ fidei Kilianus, ab Apostolica vobis pastoralitate transmissus, fidem, quam verbis docuit, hoc ipso in loco martyrij testimonio comprobauit. Ecce id ipsum præsen-

Vide quàm
cupide Chri-
sti fidem reci-
pian⁹ Ger-
mani.

Prophetia
S. Bonifacij
de Herbi-
poli.

Rom. Pon-
tifex vniuer-
salis Episcopi
porum ma-
gister.

Miracula
ad tumulū
S. Kiliani.

tis tumuli loquitur confessio, vbi ad eius sociorumque illius corpora, per sanitates & miracula, credulitatis vestra diuinitus exercetur die noctuque confirmatio. Hæc mihi primū gratia Christi per quendam fratrem nostrum innotescere voluit, Adelhelmum scilicet presbyterum, qui lumen oculorum, Dei iudicio sibi ablatum, hic iuxta glebas martyrij meritis eorundem recepit. Deinde numerosis tanta sanctitudo signis in nostra diocesi manifestata, visa est tam mihi, quam cunctis circūquaque fratribus nostris, non esse negligenda. Nunc verò virū hunc, omni honore dignum, consensu principum electum, Apostolica confirmatione consecratum, vice nostra & legatione Romana, qua fungimur, vobis hodiè proprium constituimus & presentamus Episcopum: quatenus ab hodierna die & deinceps vniuersa sacramenta Ecclesiastica, id est, christma, & consecrationes, & ordinationes, pœnitentiæ ac indulgentiæ, per hunc patrem vestrū, suosque subiectos ac successores canonicè administrantur, neque hæc vltra, vt prius, Moguntia vel vsquam alibi, à nobis seu posteris nostris expetantur. Hunc vice Christi, cui credidistis, honorate. Huic Christi vobis præcepta tradenti, ac de cælis misso diligenter auscultate: ipsi etiam, vtpotè pro vobis in die iudicij rationem reddituro, per omnia & in omnibus obedite. Decimas & oblationes, synodales conuentus, festiuitates & ieiunia, ac quaslibet alias Christianitatis obseruationes, vt verè Christiani Christi que cohæredes, per ipsum vobis imposita, iuxta Canonum decreta persoluite: sed & de his omnibus in illa æterna vita mercedem æternam à iusto iudice, eodemque pio remuneratore, certissimè sperate.

Decimæ &
oblationes
ve sint per-
soluendæ.

Quo tempore institutus sit Vuirceburgicus Episcopatus. Cap. 10.

Diocesis
Vuircebur-
gicæ limi-
tes statu-
tur à S. Bo-
nifacio.

Episcopa-
tus Vuirce-
burgicus
quandò in-
stitutus.

HÆc multa que his similia postquam perorauit, ilicò vox omnium quasi vox vna in electionem & susceptionem tanti pontificis vnanimè concordauit. Tunc senior almus literas Apostolicas, Vuirceburgensis Episcopatus institutionem confirmantes, plebique presentis, necnon in futurū vsque ad mundi finem ibidem Christo credituræ, consolationem abundanter exhibentes, publicè recitari præcepit: sicque tam à Deo, quam ab hominibus electum antistitem Ecclesiastico more cum infinita cunctorum, qui aderat, alacritate atque tripudio inthronizauit. Deinde plebem ad propria remittens, ipse cum magnatibus cuncta, quæ ius Episcopij iuxta patriæ morem exigebat, per aliquot ibidem dies commorans, venerabiliter disponebat: id est, terminum vndique nouæ diocesis, prout competens videbatur, distinguebat, parochias presbyteris per singulas plebes gubernandas diuidebat: & si qua præter hæc res exposulauit, vnà cum nouitio præfule constituebat. Tandem vniuersis, quæ ad præsens negocium pertinebant, domi forisque, prout poterat, non segniter compositis, vnanimi valescit amico & coepiscopo Burchardo: quem in propria sede relinquens, ipse Moguntia metropoli se presentaturus, post mutuas vtriusque lachrymas, ad propria repedauit. Acta est hæc noua institutio noui pontificatus apud urbem Vuirceburg, anno Dominicæ incarnationis septingentesimo quinquagesimo primo: anno verò sexagesimo secundo post passionem sanctorum martyrum Kiliani ac sociorum eius, quæ incidit in annū incarnationis Dominicæ sexcentesimo octogesimo nono: ad incrementum Ecclesiarum Germaniæ, maximeque ad salutem totius Orientalis Franciæ, autoritate nimirum Zachariæ Papæ, consensu quoque Pipini iunioris Principis Franciæ, mediante Bonifacio Præfule Moguntino, beato verò Burchardo primo pontifice ad eandem cathedram consecrato, ad honorem ingeniti Dei patris altissimi, eiusque vnigeniti filij Iesu Christi Domini nostri, & sancti spiritus paraleti: Cui semper est laus & gloria in vna Trinitate, trinaque Vnitate, ante omnia & in omnia seculorum secula, Amen.

LIBER SECVNDVS.

P R A E F A T I O.

Via succurrentibus primū Deo placitis eximij præfulis Burchardi meritis, deinde vrgentibus fraternæ stimulis, prout sancti spiritus gratia concessit, stylo currente digestimus, qualiter idè pastor huius Ecclesiæ primus, à primæua vicitans arate, postea pro vitæ meritis ac sapientiæ doctrina, perfecto iam hominis vtriusque robore, ad curam pastoralitatis, siue culmen regiminis perueniret: superest, & quod negare nō possumus, cōsequens videtur, per ordinē vtriusque, prosequi, quæ admodum ad hoc ritè perueniēs, vixerit: & benè viuens,

trens, vti docuerit: & item docens, qualiter infirmitatē propriam semper cōsiderans, & in Dei sacrificio caudam perseuerantiæ, boni initij capiti non subtrahens, se suaquē cuncta in eo, qui verē dicitur Alpha & O, sicut cōperat, finiērit.

Vt sanctus Burchardus Romam missus sit pro regni negocijs. Cap. 1.

Igitur venerabilis Antistes Burchardus, qui toto ineuntis ætatis suæ tempore scuto fidei protectus, galea salutis & lorica iustitiæ indutus, ac spiritus gladio, quod est verbum Dei, armatus, contra spirituales nequitias inexpugnabilis steterat: vbi se speculatorem domus Israël in quadam Ecclesiæ turri positum cōspexit, sic super custodiam suam totis noctibus stare satagebat, sic vocem suam quasi tuba super montem excelsum contra gladium venientem exaltare curabat, vti nē ciuitates animarum sibi subiectarum, se dormitante, parcere nescius hostis irrumperet nec caulas ouium Dominicarum lupi rapaces, siue leo circumiens inuaderent, & ob hoc sanguinem pereuntium de manu eius summus paterfamiliās postea requireret. Sedula quoque cordis anxietate cœpit meditari, qualiter sibi commissas Dominicas oues verbo Dei pasceret, & in omni fidelis prudentisquē dispensatoris cura tam se, quàm Christi familiā regeret, ita vt in extremo superni iudicis examine, Eugē Dominicum posset promereri. Erat autem Dei famulus eloquio valdē mitis, vultu venerandus & affabilis, in vigilijs sedulus, in lectione assiduus, in elemosynis, quantum facultas suppetebat, satis benignus & beneuolus, sollicitus de commissis, prouidus in consilijs, in vniuersis moribus compositus, in bonis actibus indefessus, in contemplatione præcunctis suspensus. De tanti viri humilitate scribere quippiam omnino superfluum fuerit, cum necdum nomen & officium Episcopale valuisset pompaticum, nisi quod ipsa, quæ in loco sepulturæ eius seruatur, virga sambucea, semper nobis ad memoriam reducit humilitatis eius exempla. Vndē constat, quanto preciosior sit coram illo, qui humilia respicit, & alta à longè cognoscit, pastor Burchardus cum sua pastorali virga modis pastoribus, qui pascentes semetipsos, vix in ipsis baculis suis aliqua carent pompa. Fertur etiam, quod non minùs exterioris hominis compositio diuinitus sibi collato congrueret officio, videlicet cum iam ætate matura vergere cœpit in senium, corpus gereret etiam ipsa statura decorum. Quid plura? Dum per omnia & in omnibus officio pontificali dignus & idoneus videretur, non incongruè dicitur, quod non sine causa, sed meritò ab omnibus amaretur. Quomodo enim posset non amari, quem tot charismata decorabant cælestis beneficij? A deo deniquè habitus est ab omnibus honorabilis, vt etiam totius regni consilio vnà cum Folrado Abbate, eodemque Archicapellano ad prædictum Zachariam Romanum Pontificem mitteretur. Hinc vt altius nonnihili reperamus, solebant Franci ex antiqua Regum stirpe Reges habere, qui è Meroueo, Clodij secundi Regis eorum filio, Merouingi dicebantur: quorum genealogia vsque ad Childericum tunc temporis Regem permanebat, in quo etiam deficiebat. Sed licet in illo finita posset videri, iam dudum tamen nullius vigoris erat, nec quicquam clarum in se, præter inane Regis vocabulum præferrebat. Nam & opes & potentia regni penès palatij præfectos, qui Maiores domus dicebantur, & ad quos summa imperij pertinebat, tenebant, nec aliud quicquam permittebatur Regi, quàm vti regio tantum nomine contentus, crine profuso, barba submissa in solio resideret, ac speciem dominantis effingeret, legatos vnde cunquè venientes audiret, eisquē abeuntibus responsa, quæ doctus erat aut iussus, ex sua velut potestate redderet: cum præter inutile Regis nomen & precarium vitæ stipendium, quod ei præfectus aulae, prout videbatur, exhibebat: nihil aliud possideret, quàm vnā & eam parui redditus villam, in qua domum, & ex qua familiam, necessaria sibi ministrantes, atque obsequium exhibentes, pauca numerositatis haberet. Quocunquè eundem erat, carpento ibat, quod iunctis bubus, & bubulco, more rustico, agente trahebatur. Sic ad palatium, sic ad publicum conuentum, qui Calendis Maij ob regni vtilitatem annuatim celebrabatur, ire solebat, & coram tota gente præsidens, omnesquē salutans, & ab eis salutatus, debitisquē obsequijs honoratus, sic domum redibat, sicquē secum vsque ad alium Maium domi residebat, ac regni administrationem, & omnia, quæ vel domi, vel foris agenda erant ac disponenda, præfectus aulae procurabat. Quo officio tunc, cum prædicti legati mitterentur, Pipinus Caroli filius, id est, Caroli Magni pater, iam velut hæreditario iure fungebatur. Zacharias Papa super huiusmodi negotio consultus, remandaui

Ephes. 6.

Officium barchardi.

Ezech. 18.

Matth. 23. Virtutes & doctores S. Burchardi.

Virgæ pastorales quales olim fuerint. Plal. 137. Ezech. 34.

Mittitur Romam.

Breuis historia Gallica.

Maiores domus, id est, palatio præfecti.

Pipinus Caroli Martelli filius, & Caroli Magni pater.

per Burchardum pontificem & Folradū Abbatem, melius esse vocari illum Regem, apud quem summa potestatis consisteret. Dataque autoritate sua, Pipinum Regem constitui iussit. Qua legatione peracta, Pipinus per autoritatem Apostolicam, quam probabiles viri in audientia Primatum scriptis ac dictis deferebant, more Francorum electus ad regnum, per manus sancti Bonifacii Archiepiscopi Moguntiacensis eleuatus est in regni folium in Sueffionum ciuitate. Qui post per Stephanum Papam vnctus in Regem & confirmatus, atque à iuramento, quod Childerico Regi cum cæteris primatibus fecerat, absolutus, postea regnauit annis quindecim. Childericus verò, qui falsò Regis nomine fungebatur, tonsò capite, in monasterium missus est. Sed de his iam dixisse sufficiat, quorum nunc mentionem prorsus attingimus propter Burchardum nostrum, qui tantis negocijs strenuus omninò legatus & cooperatore intererat.

Fusus hæc
habet Aemy-
lius lib. 2. de
rebus Fran-
corum.

Vt sanctorum martyrum corpora B. Burchardus eleuauit. Cap. 2.

BEatus igitur Burchardus, cum de die in diem, de virtute in virtutem, de bonis ad meliora proficere non cessaret, indeq; fama ac memoria eius cunctorum longè lateque quasi mel ora indulcoraret, anno secundo ordinationis suæ tractare cœpit cum comprouincialibus Episcopis, multisque viris religiosis, sed maxime cum glorioso magistro suo, metropolitano Episcopo Bonifacio: ut eorum consilio & adminiculo corpora beatorum martyrum Kiliani sociorūque eius, è loco, in quo ab infidelibus temerè posita fuerant, leuaret. Collecto denique clero ac populo, in dicitur ieiunium, ut digni possent reperiri, à quibus sancti martyres permitterent sua corpora moueri. Constituta autem die eleuationis martyrum, confluit undique multitudo maxima populorum: alij religionis studio, alij recuperandæ sanitatis desiderio, nonnulli etiam curiositate miraculorum, vniuersi tamen conueniunt amore & ueneratione martyrum. Tunc venerabilis pontifex Burchardus cum crucibus & thuribus, omniq; apparatu Ecclesiasticæ religionis ad locū sepulturæ martyrum processit, acceptoque sarculo primus fodere cœpit, subuenientibus sibi ministris, ad hoc opus antea destinatis. Sed postquam tellus egesta est, non alta scrobe inuenta sunt martyrum corpora ita fragrantia, ut omnium circumstantium nares suauitate tanti odoris replerentur. Carnibus quippe martyrum iuxta carnis naturam in cinerem redactis, cætera, quæ cum illis fuerat defossa, penitus incorrupta inuenta sunt, adeò ut nec folium de libris, nec simbria corrupta videretur de vestimentis. Illic uenerandæ sanctorum reliquiæ, cum maximo Cleri plebisque tripudio de terræ puluere leuantur, ac fericis reuerenter inuolutæ pallijs, manibus sancti præsulis feretro, nuper ad hoc ipsum opus ornatissime præparato, membratim componuntur: fitque denuò populi ingens cõkursus, & inde constipatæ multitudinis tumultu, tam Episcopi quam Cleri quodammodo præpeditur processus. Ambiebat nempe multimodis conatibus popularis ille conuentus, si quis posset manu feretrum tangere, vel transflexis poplitibus seu ceruicibus, quicquam deuotionis Christi martyribus suppliciter impendere. Vox vna resonabat omnium, Gloria in excelsis Deo, Laus Domino nostro Iesu Christo: necnon Kyrie eleison, Christe eleison, & multa id genus. Tanta verò inter miraculorum insignia meritis Christi martyrum coruscare videbantur, ut si qui fortè aderant, qui exemplo nimirum Thomæ Apostoli in fide titubarent, visis tot miraculis, solido robore credulitatis firmarentur.

Nota anti-
quam Ger-
manorum
pietatem
& religio-
nem.

Odor sua-
uissimus è
corporibus
martyrum.

Res mira.

Eleuantur
sancti mar-
tyres de ter-
ræ puluere.

Luc. 2.

Nota mira-
cula.

Vt Ecclesia Vuirceburgica prædijs & limitibus aucta sit. Cap. 3.

GLoriosus autem antistes Burchardus Christi martyribus dono dedit, immò sponse suæ Ecclesiæ Vuirceburgensi prædia in dotem contulit, quæ dudum, cum S. Bonifacio cõmorans, & cum ipso palatium regale frequentans, vel parochias circueis, conquiserat, seu precijs in suæ proprietatis ius ab ingenuis viris comparauerat. Illustres quippe Francorum & optimates, eundem virum in patria sua ex cunctis progenitoribus suis satis nobilitatum audientes, insuper mores illius omni religione & sapientia præcipuos considerantes, nonnulli de remedio animarum suarum cum tali seruo Dei tractare cœperunt, indeque res suas, si quas Domino vouebant, per manus illius tutissimè consecrari vel dispensari credebant. Itaque villam, quæ dicitur Michelnstet, quam ei Carlomannus princeps quondam in proprium ius tradidit, ipse legitima inuestitura sanctis martyribus confirmauit. Simili-
ter

S. Burchar-
dus quæ lar-
gitus sit Ec-
clesiæ suæ.

ret etiam Hohenburg, multaque alia allodia, quæ diuersis in locis à nobilibus viris quocunque pacto susceperat, coram multis fidelibus testibus, & omnium orientali- um Francorum principibus, ad eorundem martyrum reliquias inuestiebat. Insupèr ad supplementum noui pontificatus, & amplificationem Ecclesiastici cultus, alimo- niam quoque Cleri tam futuri, quam presentis, regia munificentia collatum est san- cto Kiliano castellum, quod Karelburg vocatur, cum fisco regali, cunctisque illò per- tinentibus redditibus: ac eandem traditionem testamento regali, necnon priuile- gio Apostolici præsulis metropolitanus pontifex Bonifacius, vnà cum principibus & comitibus, Regis Pipini legatione fungentibus, sancto Kiliano ritè confirmauit, ac beato Burchardo presenti Episcopo dotes ac decimas, suæque Sedi contiguas eccle- sias, in nouam eius parochiam conteminauit.

Donata
Rex & Ar-
chiepisco-
pus confir-
mant.

*De * Immina virgine, & permutatione, quæ ea fecit cum S. Burchardo. Cap. 4.*

EO tempore quædam virgo Deo deuota, natu simul & moribus nobilissima, super montem, qui nunc S. Mariæ mons, siue Vuirceburg antiqua, dicitur, continentissimam cum plerisque voti eiusdem foeminis debebat vitam, nomi- ne * Immina. Hæc habuit patrem filium Gosberti Ducis, Hertanum nomine: quæ tam sapientissimo nihilominus consiliario cuncta cordis sui reuelauit arcana. In- ter quæ etiam huiusmodi subintulit labijs tremebundis elogia: Credo, inquit, & gau- deo, pater post Christum & in Christo dilectissime, quod per tuæ sanctitatis præsentiam, Dominus noster Iesus Christus neophytam hanc ecclesiam sublimare modis omnibus, ante mundi constitutionem in suæ maiestatis & æternitatis præsentia pro- posuit, & idipsum nunc in oculis nostris manifestare cepit. Quapropter de me, pro- ut ipse humilitatem ancillæ suæ respicere dignatus fuerit, pro hoc ipso precum mearum instantia, quandiu his artibus vror, nullatenus deerit. Nec clam te, pater, esse pa- tiar, quod iam quadraginta & vno amplius annò eundem animæ meæ sponsum, cum ancillis meis, quæ se mecum in eius præparant occursum, sub ancipite carnis ac spiritus luctamine, nimis anxie præstolor: modò verò tuæ paternitatis cõsolatione, quam tan- diu ardentè desiderabam, abundè consolata, vellem, si fieri posset, propter vitadum tumultum, quem amodò forsitan populi venientis ad fidem hoc in loco frequentia parabit, potiora quærere secreta. Opto etenim, ceu beatus & iustus ille Simèon, quia Luc. 2. viderunt oculi mei salutare Dei, lumen videlicet gentis Israël, iam fatiscētibus mem- bris, in pace dimitti. Est autem castellum, quod Karelburg dicitur, Ecclesiæ vestræ nū- pèr augmento per diuinam gratiam collatum, sanctæ nimirum Gertrudis quondam, S. Gertrudis
latitæ in
Karelburg.
dum pro Christi amore procùl carnalem illecebram fugeret, latibulum, & eiusdem
Dei famulæ, & caterarum secum conuersantium antiqua in habitatione sanctimo-
nialibus non inconueniens habitaculum. Quod si tuo, pater alme, consensui placue-
rit & industria, monasteriolum in beneficium à te suscipiam: istam verò paternam
hæreditatem meam iure gentium sanctæ Vuirceburgensi Ecclesiæ perpetua proprie-
tate stabilem atque firmam perficiam. Quid plura? Beatus Burchardus nactus eam
optionem, id quod rogabatur, voluntariè concessit, multaque diligentia rataque ad-
stipulatione coram regni principibus, & maxime Francis orientalibus, confirmauit
eidem, vt venerabilis Immina Karelburg cum omnibus illò pertinentibus prædijs, in
beneficium vsque ad vitæ suæ terminum possideret: mons verò Vuirceburg cum suis
appendicijs, id est, prædijs, redditibus & terminis, omnimodisque vtilitatibus, perpe-
tua proprietate Vuirceburgensi Episcopo subiaceret.

De felici obitu Imminæ virginis, & eius in Karelburg sepultura. Cap. 5.

QVa non tantum precaria, verum etiam traditione potestatiua, legitime te- stibus & scriptis delegata atque roborata, virgo Christi cum suis omnibus Karelburg contulit se, ibique deinceps cum multis consodalibus sponsi celestis occursum vigilijs, ieiunijs & orationibus, cunctisque bonis actibus se, quandiu superfuit halitus in ea, continuè præparare non desijt. Ad extremum verò post bonum certamen certatum, cursum consummatum, & fidem seruata, iustitiæ coronam à iusto sibi iudice repositam receptura, carnis suæ, quam toties pro Christo crucifixerat, tangitur molestijs, nec multò post ad celestem thalamum se vocantis vocem dilecti sui, cuius amore languerat, auribus audiuit interioris hominis: *Veni de Libano proxima mea, veni, coronaberis. Cui cum lætissimo respondisset affectu,*

S. Immina
sanctissime
in monaste-
rio viuit.
2. Tim. 4.

Cant. 4.

Pfal. 41.

Imminæ
obitus.

affectu, Sicut ceruus desiderat ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te, Deus: sumpto viuifici sacramenti viatico, socias ad bella spiritualia, quantum valuit, viriliter ut ipsa catenus virago fortis animauit, quibus & inter huiusmodi alloquia vale vltimum fecit: moxque sarcinulam lætabunda deposuit, & ciuibus iuncta supernis, ad agni Dei comitatum, palma virginitatis & voluntariæ pauperratis martyrio pulchrè decorata, migravit. Cuius venerandam corporis glebam vir Domini Burchardus in eodem Dei genitricis templo, quoddam à beata Gertrude constructo, officiosè curatam, iuxta altare versùs Aquilonem, condignis cum exequijs, animam Christo commendans, ritè recondidit. Extunc vsque in hodiernum diem, vtrunque de prænominatis castellis ex integro sancti Kiliani proprietati, sancto pontifice Burchardo providente, cessit, hocque tam auspicato procurationis illius & conquestionis initio, nouella plantatio Vuirceburgensis Episcopi modis omnibus, ut est dies hæc, ditari atque dilatari cœpit.

Ut sanctorum Kiliani & sociorum eius martyrum corpora S. Burchardus triennio in monte seruauit. Cap. 6.

S Kiliani &
sociorū reli-
quiæ in mo-
ntem trans-
feruntur.

Veruntamen ut ad superiora parumpèr reflectamur, statim post eiusdè cambij, quod præsul Burchardus cum generosa Christi sponsa Immina fecerat, euentum, conuocatis certo die tam Clero quàm populo, martyrum corpora nupèr de terræ puluere leuata, cum veneratione maxima super montem sæpè dictum, comitantibus populorum turbis, transportari fecit: sicque ut verum cæli animal, antè & retrò oculatum, tam futura prospiciens, quàm præterita custodiens, seu præsentia communiens, inuestituram eiusdè possessionis patrono suo martyri Kiliano, perpetuò stabiliiuit. Nam per continuum triennium ibi in basilica sanctæ Dei genitricis easdem sacratissimas reliquias indeficienti totius religionis officio, tam per seipsum, quàm vniuersum sibi adhærentem Clerum, reuerenter excubans custodiuit. Et quia locus idem sub antiquis olim Ducibus arx & caput fuerat totius orientalis Franciæ, nupèr autem ibidè prima fundamenta sunt iacta nascens Ecclesiæ, cunctis eum studijs amplificare, prout valebat, fategit: proposuitque principale illic suæ sedis instituere monasterium, vbi gentis illius & prouinciæ primus initiabatur salutis exordium. Cùm die noctuque talia meditando, solitudinis anxietas saxum ingens volueret, præsertim cùm asperitas montis, & arduus ascensus, atque penuria aquæ ijs, quos illic Deo militaturos congregare disponebat, importunitatem omnimodam generarent, tandem ad solita precum solatia, atque diuini consilij refugium, totam sui cordis intentionem transiit: quatenus ipse, qui David in area Areuna locum suo tabernaculo designauerat prædestinatum, etiam nunc nascens Ecclesiæ ad generandum semper nouam sibi sobolem, cæterisque suis cæremonijs aprum demonstrare dignetur locum.

Nota de mo-
nasterio.

2. Reg. 24.

Ut per reuelationem ea corpora in urbem reportauit. Cap. 7.

Gen. 29.

Esa. 21.
Ibidem.Visio S. Bur-
chardi.Extruit mo-
nasterium.

Porro idem dux populi Dei, solebat cum Moyse vel Aaron pro omnibus, quibus affligebatur, solitudinibus, à tabernaculo diuinæ clementiæ responsa requirere: nec hoc solum, sed etiam cum Iacob post Liæ, id est, actiua vitæ tegdium, ad Rachelis, id est theoriæ amplexus recurrere: huiusmodi studijs dem aliquandò vigilantius insisteret, atque verè membrum illius, de quo dicitur, Custos, quid de nocte? vigilias noctis super gregem sibi commissum custodiret, dicens in corde suo, non verbis, sed actibus, Super custodiam meam sum stans totis noctibus: dum, inquam, sic staret oculis ac manibus in cælum nimis intentus, subito corporalibus oculis conspexit quasi tres candelas ardentes ab eadem basilica, qua martyrum reliquæ seruabantur, per aërem quadam diuina virtute deferri: quæ trans flumen in loco sepulturæ martyrij demissæ, post horæ vnius spatium super montem, vnde venerant, visæ sunt reuerti. Intellexit per spiritum sanctum vir Dei, visionem ipsam sanctarum fuisse præsentiam animarum, locum suæ passionis visitantium. Quod cùm fratribus & plebibus retulisset, visum est omnibus, ut monasterium, quod in monte constituere disponebat, circa sepulturam martyrum, vbi lumen calitùs descendisse conspexerat, potissimum fabricaret: quod & primum de lignea materia initiatum, post hæc accuratori lapidum structura per sanctum Dei pontificem ad vnguem est perductum. Vbi & denuò sanctorum corpora relata, & in operoso sarcophago gloriosè sunt recondita. In quo lo-

co tant illorum, quam beati Burchardi meritis, noui nouæ sedis Episcopi, nunquam beneficia Saluatoris nostri defunt ijs, quicunque credulo corde ea perquirere non desistunt. Deniq; Veritas, quæ dilectoribus suis pollicetur, Ecce vobiscum sum omnibus diebus vsque ad consummationem seculi, quod alibi tam factis quam verbis impleuit, hæc idem ad tumbas vel confessiones martyrum tam corporaliter quam spiritaliter operari non desinit. Cæci vident, surdi audiunt, claudi ambulant, leprosi mundantur, &c. Nam vt vbiquè scriptis patrū edocemur, dum increduli scientia veritatis & fidei illuminantur, quid nisi cæcis visus panditur? Dum diuini verbi occulta nescientibus per expositorum dicta referantur, quid nisi surdis auditus aperitur? Claudi ambulant, dum bonorum operum, vieque rectitudinis expertes, iuxta præceptum, semitas iustitiæ rectosque gressus sub pedibus suis facere non dubitant. Mortui resurgunt, quoties obruti culpis mortalibus, ad vitam æternam capeffendam afflati spiritu sancto, per poenitentiam expergescunt. Hos & huiusmodi diuini seminis fructus, in nouali Vuirciburgensis Ecclesiæ succrescentes, tam beati Burchardi, peruigiliis nimirum coloni, solitudine non pigri, quam beati Kiliani, primi plantatoris industria non inconuenienter adscribimus. Ideo que luce clarius constat operæ precium esse, quandoquidem vtriusque meritis, si veraciter & dignè membris utpotè membra congloriamur, nè terminos, quos ipsi bonis exemplis suis posuerant, & nos laude dignos approbamus, quod absit, vt filij nequam transgrediamur, sed potius exemplis eorum innitendo, confidendoque precibus, fidem dictis nostris per opera faciamus.

Vt beatus Burchardus monasterium sub monte condiderit. Cap. 8.

INterea sanctus Dei, quanuis, vt sæpè diximus, actiue vitæ sollicitudinibus plurimis cum Martha nonnunquam ob incultæ adhuc Dominicæ vineæ curam turbaretur: tamen crebrò ad pedes Iesu refugium quærere, ibique cum Maria sub alarum Christi velamento protectus, in lectionibus assiduis verbum Dei, cuius se debitorem cæteris nouerat, intentius audire delectabatur, dicens intrâ se: Audiam quid loquatur in me Dominus Deus. Vndè cum Paulum sibi dicentem intenderet, Labora sicut bonus miles Christi Iesu, & cætera talia, nullam villicationi suæ concessit ocij moram, quin, vt iam diximus, aut Marthæ ministerijs, aut Mariæ contemplationibus inuigilaret. Quapropter eiusdem exercitij sibi providere curauit officinam, exemplo scilicet beati Martini, qui separatam ab Episcopij tumultibus eadem pro causa construxerat cellam, in arcto procliui montis sæpè dicti, & allapsu Moeni fluminis, coepit instituere coenobium: quod in honore Dei genitricis sanctique Apostoli Andree constructum, tanta dotauit quantitate prædiorum, quæ duodecim fratribus Canonicis, ibidem Deo militantibus, sufficerent ad victum & vestitum. Inter que dotalia eidem concessit monasterio prædictum montem Vuirciburg cum prædijs & redditibus, sicut acquisierat à præfati Ducis Hettani filia: stabiliuitque donationem illam iure gentium coram cunctis prouinciæ primatibus, ordinatis ibidem in seruitutem Domini duodecim sub Canonica vita fratribus. Ipse quoque Dei famulus, quoad vixit, locum eundem per seipsum, utpotè à secularium turbine curarum ad huiusmodi portus tranquillitatem confugiens, incoluit, & pro facultatum suarum quantitate, necessarijs impensis summaque diligentia excolere non cessauit: forsitan ob hoc maximè, quia spiritu sancto præmonstrante, corporis sui reliquias præsciuit ibidem quandoque condendas fore, donèc altera stola, scilicet immortalitatis, indutum mortale hoc, incorruptione potiatur æternæ vitæ. Recondidit etiam in eadem basilica digna cum veneratione corpus cuiusdam martyris, Magni nomine.

Hoc loco sequebatur Cap. 9. & in eo quædam de Magnò martyre, Authori incomperta, vt ipse testatur, quæ nos omisimus.

De viro religioso Gumberto Conuerso. Cap. 10.

Lucebat inter hæc & post hæc sine intermissione lux tantæ lucernæ, ardētis fide & dilectione, lucentis verbo & actione, nec poterat abscondi supra candela-brū pontificalis honoris posita lampas, Saluatoris igne flammata. Vndè quamplures vndique confluebant ad tanti Doctoris audientiam, diuersi sexus, ætatis, atque conditionis, fontem vitæ quæque sitiens anima. Equibus vir illustrissimus, nomine

Matth. 28.

Miracula ad corpora sanctorum.

Heb. 12.

Prou. 21.

Psal. 84.

1. Tim. 2.

Vacat S. Burchard? tam Magdalene quam Marthæ exercitijs.

Condit monasteriū S. Mariæ.

Hunc quidam volunt esse Confessorum.

Summa phi-
lofophia mū-
di contem-
ptus.
Prou. 13.

Gumbertus
vir illuftris,
relicto secu-
lo, nudum
fequitur Chri-
ftum.

Pfal. 76.

Vuircebur-
gen. ecclefia
augetur opi-
bus.

1. Cor. 3.

Luc. 6.

Marth. 20.

Philip. 1.

S. Burchar-
dus per lega-
tos petit &
impetrat, vt
poffit alium
sibi fubro-
gare.

nomine Gumbertus, vniuerfa morum ac generis nobilitate præclarus, eius est con-
tubernio coniunctus: vt illius conuictu atque colloquio, ceu quibusdam medicami-
nibus à secularis fastus tumore mollitus, quandoque summæ philosophiæ, quæ est
mundi contemptus, compræhendere poffet affensus. Verùm quia qui cum sapien-
tibus graditur, sapiens erit: sic econtrariò amicus stulti, efficietur similis ei: non mul-
tò post prædia sua, quibus præ cunctis hac in regione degentibus abundabat, in sancti
Kiliani proprietatem delegauit, moxque depositis armis, seculo renunciauit: sicque
nudus nudam Crucem suam baiulans post Christum, cœpit beatum Burchardum
nullatenus deserere. Hæ sunt autem possessiones, quibus Episcopium Vuirceburgense
largè ditauit: * Eltmain, Ouelspach, vtrunque cum suis redditibus & appendicijs.
quorum prius cum olim castellū fuisset munitissimum, modò magnificentiam suam
ipsis tantum ruinis declarat: sequens verò, quæ nunc Præpositura Canonicorum est,
olim Abbatiam non ignobilem fuisse, hucusque à maioribus per multas iam genera-
tiones hæditatum, testimonium illius prouinciæ non celat. Porro prædictus senior
Gumbertus, extunc perfectissimè semper adhærens vestigijs magistri bonis initijs suæ
conuersationis ad eò laudabiles adiunxit successus, vt semper eius conuersionem
cunctorum vbi que sonarent ora: Hæc mutatio dexteræ excelsi. Nempe multorum
ad ipsius prouocantur imitationem corda, intantum, vt ex illo tempore plurimis
donarijs & oblationibus fidelium, Herbipolitana ditari non cessaret Ecclesia: donèc
iam ex minima & paupercula, facta est per Dei gratiam ampla & magna respublica:
nondumque crescere desistit copia rerum, crescente nimirum numero fidelium. Cu-
ius profectui videtur illud Apostolicum non inconuenienter aptari: Kilianus planta-
uit, Burchardus rigauit: Christus autem incrementum dedit. Sedenim vir idem egre-
gius Gumbertus, vt olim in secularium dignitatum fascibus se probauerat strenuum,
ità post conuersionem in spiritali conuersatione nulli se passus est inter beati Bur-
chardi sectatores haberi secundum, eius formam semper in declinabiliter intendens,
illud Euangelicum ruminabat frequenter: Perfectus erit omnis, si sit sicut magister
eius. Hic etiam post præsentis vitæ cursum, benè in Christi famulatu consummatum,
iuxta beati Burchardi promissionem, in eodem monasterio, quod condonauerat ec-
clesiæ Vuirceburgensi, possidet sepulcrum. Ibi nonnunquam ipso interpellante con-
cessa manifestant beneficia, quantum sibi profuerit, beati Burchardi secutum fuisse
monita.

Vt B. Burchardus senio affectus, Megingaudum sibi substituerit. Cap. II.

HAEC itaque licet pauca de multis beati Burchardi virtutibus, doctriinis &
exemplis, iuxta facultatem pauperis ingenioli nostri digesta sufficiant, quæ
decerpta quidem à nonnullis antiquorum relationibus, satis simpliciter ex-
aratis, nostras in manus deuenerant. Cæterum si quis cuncta meritorum il-
lius insignia scriptis condignis annotare tentauerit, proculdubio temporis aut inge-
nij defectum, materiei superabundans copia parabit. Quapropter vt post prolongati
incolatus sui peregrinationem iam emeritus miles velut ceruus umbram desiderans,
de morte corporis huius liberatus, in gaudium Domini sui, pro benè aucto talento
fit introductus, lassabundum nihilominus stylum ad id iam conuertamus. Igitur glo-
riosus Antistes Domini Burchardus, postquam in vinea Domini pondus diei & æstus
longanimi patientia, fide firma, spe certa, charitate feruentissima, iam à manè puerilis
ætatis vsque ad vesperam penè decrepitæ senectutis portauit, vt de beato Martino di-
citur, carnis fatiscens artubus, nec minùs vigore valens, quo proginquiùs dissolutio-
nem sui coporis imminere præuidebat, eo magis sibi commissis ouibus luporum in-
curfiones formidabat, frequenter illud Apostoli proloquês ad discipulos suos: Cupio
dissolui, & esse cum Christo. multo enim melius est: in carne autem manere, neces-
sarium propter vos. Tandem cum senioribus atque magnatibus Ecclesiæ suæ iniijt
consilium, quatenus per se, dum adhuc viueret, si fieri poffet, successorem sibi prou-
deret, Christi plebi satis idoneum. Mox mœror & luctus, de vicina, quasi iam præ-
senti patris orbitate, corda simul & ora cunctorum, vt facillè creditur, impleuit. Ipse
verò licet illos à fletu compesceret, nihilominus tamen compassio mutæ dilectio-
nis hoc habet proprium, vt in huiusmodi negotio faciat vtrunque suum: consilio ta-
men & consultu illorum, misit quendam Lintfridum Comitem ad Imperatorem
Carolus, rursumque alios de clero suo ad Lullum Metropolitanum, tam verbis
quam literis id agentes, quò Megingaudus per omnia vir laudabilis, agrotanti iam
iam-

iamque deficienti praesuli Burchardo, in cathedra Vuirceburgensi subrogaretur: ne forte decedente pastore, nouellus Christi grex eximprovisò rugientis leonis incurfione acrius disturbaretur. Legatione peracta, missi redeunt, utriusque consensum referentes tam Regum & principum, quam Archiepiscopi ceterorumque Episcoporum. In quorum praesentia, conuocato ad urbem Vuirceburg vniuerso Clero & populo, beatus Burchardus in medio positus, prout corporis imbecillitas permisit, huiusmodi circumstantes affatur alloquio: Charissimi fratres & filij, audite nunc & intelligite nouissimum patris vestri sermonem, intellectumque tenaci cordium vestrorum commendate decrepiti patris vestri clamorem. Scriptum est: Omnia quaecumque voluit, Dominus fecit. & rursùm: A progenie in progenies fecit misericordiam Dominus. Voluit Dominus per gratiam, & fecit per potentiam, ut ab idolorum cultura, qua patres vestri fuerat irretiti, liberaremini, & in libertatem filiorum Dei per fidem Christi, sicut in praesentiarum cernere est, connumeremini. Fecit verò hoc à progenie in progenies, primò per beatum Kilianum, à Scotia huc in Franciam, dehinc per magistrum nostrum Bonifacium ab Anglia nihilominus ad vos, & ad omnem Germaniam. Postremum tanquam abortiuum ad vestram me destinavit audientiam, nequaquam dedignatus per tantillum seruum suum vobis intimare voluntatem suam. Extunc usque nunc, ut nostis, non subterfugi, quò minus annunciarer vobis omnem voluntatem Dei. Nunc ergò, filioli mei, quos cum Apostolo Paulo iterum parturio, donec formetur Christus in vobis, tales vos fide & opere semper exhibere, ne sine causa laborauerim in vobis. Ad haec si quis vestrum aliquam contra me habuerit querelam, hanc in medium ista hora proferre non differat, omnem sine contradictione recepturus iustitiam. En ego in hac peregrinatione, quam pro Christo susceperam, longo confectus senio, vobis, mea viscera, praesse ulterius non valeo: verum post modicum ingrediar viam vniuersae carnis, mercedem sperans à bono patrefamiliàs qualiscumque mea seruitutis. Quapropter ut pater fidus fidelibus filijs fidelissimum & vile consilium do, id ipsum quoque ut recipiatis, admonendo rogo, rogansque fideliter admoneo, ut vnum è fratribus & commilitonibus nostris per spiritum sanctum cordi charitatis affectu vobis electum, meae praesolationis & magisterij faciatis obtinere locum: ne forte me repente subtracto, ipsa sedis huius ad laesionem proteletur vacatio, siue quod periculosus est, per extraneum & minus idoneum fiat eius occupatio. Ad haec dicta cunctorum vnanimiter acclamat vox populorum, nunquam ab illo fuisse lacellitum, vel iniuria affectum: quin potius omnem animam tristem, ipsius consolatione semper ab angore fuisse releuatam, sicut & errantem ad viam veritatis reductam. De subrogatione tamen alterius Episcopi, quam praemonuerat, sola magnatum & qui sanioris erant consilij, responsio talis erat: Quandoquidem, inquit, In beati v. ri arbitrio ponitur designatio successoris ei? pater amantissime, lex iam carnis exigit nos tuo iucundissimo destitui regimine, nequaquam nostrae electionis, quin potius tuae prouisionis esse perpendimus, immò per inhabitantem in te spiritum Dei, disponi summò perere flagitamus, quemadmodum populo Dei, quem tot annis ad promissam aeternae hereditatis patriam deduxisti, ductor nunc alius substituatur idoneus. Mox pastor egregius pijs ouium Christi desiderijs delectatus, nec minus in fletum cunctis proripientibus ipse collachrymans, tandem virum per omnia probabilem Megingaudum produxit in medium, suoque, totius etiam Cleri circumstantis testimonio comprobavit eum Episcopatu dignissimum: (Aderant legati supradicti cum literis Regis & principum, necnon & Moguntini Metropolitani Lulli, confirmantes in omnibus electionem Megingaudi.) atque sub re-
 fificatione Christi & Ecclesiae ritè commendauit, chartasque regalium traditionum siue priuilegiorum sedis Apostolicae, cum cuncta Episcopij rerum inuestitura coram omnibus ipsi praesentauit: sicque illum Ecclesiastico more cum maxima deuotione, necnon vniuersi, qui conuenerant, Cleri populi que fauore venerabiliter inthronizauit. Et ne quis hoc factum quasi minus Canonicum forte reprehendat, meminerit Apostolorum principem suae Cathedrae proprijs manibus Clementem imposuisse: Lullum quoque, qui tunc temporis Moguntinam tenuit sedem, viuenti adhuc Archiepiscopo & magistro suo Bonifacio subrogatum fuisse.

Oratio eius ad populū.

Psal. 134. Luc. 1.

Franciam dicit, quam vulgò Francia.

Gal. 4.

In beati v. ri arbitrio ponitur designatio successoris ei?.

Megingaudus Episcopus in eius locum subrogatur.

Ut beatus Burchardus se ad Hobenburgum contulerit, ibique obierit, corpus verò eius Vuirceburgum reportatum sit. Cap. 12.

His itaque transactis, beatus Burchardus omnem cateruam monachorum, per quos illo in tempore penè cuncta ecclesiastica administrabantur irreprehensibiliter officia, Clericorum quoque ac laicorum diuersæ conditionis, sexus & ætatis turbam paterna corroborauit admonitione, diuinaque consignauit benedictione. Post hæc assumptis sex tantum ex omni multitudine discipulorum suorum monachis, nauim conscendit: codices etiam, quos vel ipse conscripserat, vel vndecunque conquiserat, secum deportari fecit: atque inde per decursum fluminis ad castellum, quod Hohenburg dicitur, nauigio proficiscitur, ibique quandiu superuixit, in contemplatione diuina, vigilijs scilicet, ieiunijs & orationibus insistens, vnà cum prædictis fratribus cōtinuè morabatur. Est autem viculus quidam Michelnsstat nominatus, quem eidem Dei sacerdoti quondam in proprietatem tradiderat pro remedio animæ suæ frater Pipini Carlomanus. Illuc se transferre, atque monachicam illic congregationē instituire, ibique præsentis vitæ terminū præstolari pater sanctissimus proposuerat: sed disponente prædestinatione diuina, præuenit humanæ deliberationis vota communis hæreditariæ mortalitatis occasus. Nam non multò post, quàm in prædicto castello vnà cum ijs, qui secum erant, iam post multos actiua vitæ sudores optimam partem elegerat, solito grauius illum corporis incommodum inuadebat: sicq; de die in diem exteriori deficiente homine, cœpit interior ad id, quod diu suspirabat, brauiū percipiendum renouari, donèc, vt sibi longè antè spiritus sanctus reuelauerat, deinceps cum Christo māsurus, mereretur feliciter dissolui. Qua vtique positus in agonia, per totum tempus ipsius ægritudinis tardantem, & vt sibi videbatur, migrare recusantem animam, Psalmographi consolabatur & hortabatur canticis: *Quare tristis es, inquit, anima mea, & quare conturbas me? Spera in Deo: quoniam adhuc confitebor illi salutare vultus mei & Deus meus. rursusque conuersus ad Christum: Sicut ceruus, inquit, desiderat ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te Deus. Sitiuit anima mea ad Deum fontem viuum: quando veniam & apparebo ante faciem Dei? & illud: Quàm dilecta tabernacula tua, Domine virtutum? concupiscit & deficit anima mea in atria Domini. Cor meū & caro mea exultauerunt in Deum viuum. Cumque sic oranti, psallenti, gratiasque in infirmitatibus agenti, sæpè etiam fratres & comperegrinos discipulos suos confortanti languor per singulas horas ingrauescere non cessaret, vicinum suæ transmigrationis iter tam viatico Dominicorum sacramentorum, quàm vniuersis, quæ religio deposcit vel præstat Christiana, fidei, spei & charitatis solertia prouida præmuniuit. Atque per hæc, & inter hæc, ac post hæc omnia cōmendatum in manus Domini spiritū, maximā alacritate, vt potè celestibus vltra fruiturus conuiujs, exhalauit. Quadraginta quippè per annos in vinea Domini Sabaoth pōdus diei & ætus fidelis seruus & laborator indefessus portauerat: idèò sempiternæ remunerationis semper intendens brauiō, non immeritò ē carnis gratulabundus educitur ex gastulo: & quia semper super pauca fuerat fidelis, iam supra multa constituendus, in gaudiū Domini sui comitibus educitur Angelicis: quarto enim Nonas Februarij recipiens nimirum à bono patrefamiliās mercedem laboris sui, eo videlicet die lucidissimam ingressus mansionem, quo beata Dei genitrix in templo Domini cum nostræ carnis substantia lucis præsentauit auctorem. Obijt autem anno incarnationis Domini septingentesimo nonagesimo primo: post acceptum verò Episcopatum anno, vt diximus, quadagesimo. Igitur Megingaudus Episcopus preciosum dilectissimi magistri corpus omni, qua valuit, veneratione curauit, atque confluentibus vndique fidelium turmis, qui prorsus integro filiorum affectu lamentabantur sanctissimi & vnicè dilecti decessum patris, maximo cum comitatu & veneratione digna in ciuitatem sedis suæ Vuirceburg deportauit. Hic penè totius prouinciæ populus occurrit, hic tota nobilitas cum plebe pastore suum non, vt olim, lætitiæ cantu, sed amaro nimis eiulatu suscipiunt, sicque venerabilibus veneranter exequijs intersunt, donèc honore competenti sanctum corpus iuxta martyrum Kiliani sociorumque eius reliquias sepultum conspiciunt. Hoc denique loco Dominus sæpè numero plena fide se quærentibus per sanitarum declarat miracula, quantum eorundem electorum suorum apud se valeant merita, dum illos nec hic quidem glorificare desinit, quos in æterna iam secum gloria collocauit. Glorificemus & nos atque laudemus Deum gloriosum in sanctis suis: illos autem in ipsius donis & beneficijs, qui reddit eis gratiam pro gratia: pro meritis, quæ concesserat, promissa præmia. Insupèr ingentes Saluatori nostro gratias agamus, sine intermissione semper*

Proficiscitur Hohenburgū cum sex monachis.

Aduersa corripitur valetudine.

Psal. 41. & 42.

Psal. 41.

Psal. 83.

Ecclesiæ sacramētis se munit.

Abijt vita. Matth. 20.

Annus obiit eius 791.

Eius celeberrimæ exequiæ.

Miracula ad sepulcrū eius.

semper recolentes, quantum illi pro gratuita redemptione nostra debeamus: qui præter innumera miserationum suarum beneficia, etiam de terra longinqua illum, de quo textum præsentem contexuimus, virum voluntatis suæ, ob dispensandum nostræ salutis effectum, vocavit, ac per eius ministerium nos, qui aliquando nec populus, nec gens eius eramus, in filios sibi adoptavit: postremò tam fidelem, tam prudentem eundem suum seruum ad superos, id est, in gaudium Domini sui tràllatum, deinceps sibi præsentem, nobis constituit patronum: quatenus huius Ecclesiæ filij, tam præsentem quam posteri, meritis ipsius & precibus in perpetua Christi fide roborentur, & actione probabili, cuius doctrinis & exemplis ad eandem sumus fidem informati Iesu Christi Domini nostri: cuius diuinitatis æternitas cum coæterno Deo patre, sanctoquæ amborum coæterno spiritu, manet ineffabilis & vnica, ante omnia & per omnia tempora: regit etiam & gubernat infinita seculorū secula, Amen.

Sancti, sunt
patroni no-
stri.

Mamido
mucron
apostolici

LIBER TERTIVS.

De Megingaudo discipulo & successore S. Burchardi. Cap. I.

Aspirando præueniente, cooperando concomitante, perficiendoque nos subsequente gratia Dei, à quo omne datum optimū, & omne donum perfectum est, iam beati protohierarche nostri Burchardi præconia pro possibilitate nostra digessimus, ea tantum, quæ cunctis hæc legere non dedignantibus, tam ad instrumētum credulitatis, perfecteque renūciationis, quam ad exemplū bonæ actionis, summæque cōtemplationis ac veræ prædicationis, cum integritate geminæ dilectionis, generaliter sufficere non ambigimus. Nunc verò, quando quidem id tuæ, pater, placet almitati, duobus his libellis, qui iam dicta continent negotia præcedunt, addamus & tertium: cuius nimirum sit intentio simul & vtilitas, tam illius translationem, quam nostri monasterij, quod ab ipso primò fundatum, postea verò per sacri corporis eius præsentiam sufficenter est nobilitatum, præteritum simul ac præsentē posteris nostris notificare statum. Igitur post sepulturam eiusdem sanctissimi patris, quæ, sicut scriptum est, sanctorum martyrum reliquijs cōtigua fuit, multis miraculis Dominus tam beati Burchardi, quam eorundem martyrum merita magnificè declarauit. & idè sit ibidem populi cōfluentia, nunc sanitatis obtentu, nunc pro diuersis necessitatibus quærentiū suffragia: quæ tum, quantum ob incuriam vel negligentiam maiorum, descripta non reperiamus, veracibus tamen tradita relationibus nequaquam difficile credimus. Quapropter his intactis, nè fortè, sicut eiusmodi in re fieri solet, spontè detractoribus nostris ora recludamus, ad ea potissimè, quæ nostris gesta sunt vel gerenda temporibus, ad reliquias sanctissimi patroni nostri Burchardi, stylum competenti narrationis ordine conuertamus. Itaque post beati Burchardi decessum, Megingaudus, vir, vt præmissum est, per omnia laudabilis, Episcopatum Vuirceburgensem, catholicis & orthodoxis semper intèdens institutis, rexit quindecim annis. Hic igitur beatorum Bonifacij, Burchardi, Lulli, cæterorumque, quos huc de Anglia diuinus amor adduxit, comperegrinus & compatriota, necnon professione monachus, sicut & illi, nullatenus mutans vel inficiens rigorem propositi, semper irreprehensibilis verbis & exemplis mirificè pollens, gubernacula tenebat pontificalis officij, vnde tam secularibus quam Ecclesiasticis, cunctisque, qui ipsum nouerant, personis amori simul fuit & honori. Tandem senio iam imbecillior effectus, insuper etiam fortasse ad incrementum meritorum ægrotare se vehementius sensit: moxque reminiscens exemplum prædecessoris & magistri sui, missis legatis tam ad principes regni, quam ad sacerdotes ecclesiarum, consensu atque consilio cunctorum, quædam de suis Clericis, nomine Bernuelpum, sibi in præsulatū subrogauit, cooperantibus sibi in eadem ordinatione Lullo Metropolitano, & Vuillibaldo Eistetenſi Episcopo, coram vniuerso ipsius Ecclesiæ Clero populoque. Sicque rebus & possessionibus, mobilibus scilicet & immobilibus, quæ ad Episcopium pertinebant, eidem successori suo relictis, ipse cum paucis ad locum, à quodam Hattonne sibi donatum, commigravit. Remanserunt autem apud monasterium sancti Kiliani * plus quam quinquaginta, vt alibi diximus, fratres, quos tamen non multò post Bernuelpus cum iniurijs expulsos, ad magistrum suum Megingaudum nauigare coëgit. Ad hæc beatum virum idem Bernuelpus multis inelamationibus vexa-

Iacob. 1.

res. 1. 1. 1.
1. 1. 1. 1. 1.
1. 1. 1. 1. 1.
1. 1. 1. 1. 1.

Apparet
hinc, autho-
re huius hi-
storie anti-
quam esse.

Megingau-
dus Episco-
pus, profes-
sione mona-
chus.

Bernuel-
phus succe-
dit Meging-
gaudo.

Valde est
molestus
Megingau-
do.

uit pro diuersis suppellectilibus, quæ Christi confessor Burchardus in vestitu sacerdotali, siue codicibus, nonnullisque rebus familiaribus reliquerat. cuius tamen disceptationis modum & finem si quis scire voluerit, à quodam monacho, qui tum intererat, conscriptam reperire poterit. Tantam denique, tamque diutinam inquietudinem patri quondam & magistro suo subrogatus Episcopus infixit, ut rædio affectus, sese suosque discipulos, ipsum quoque locum, qui tunc Rorinlatha, postea verò Neunuestat dictus est, Caroli Regis patrocinio committeret, & eius adiutorio monasterium ibidem à se suisque monachis inhabitandum institueret. Vbi dum aliquandiu laudabiliter ac religiosè sub sacratissimi Imperatoris alis ob omni seculari molestia conuersarentur illasi, utpotè tam Deo placentes quam hominibus, ingressus est viam vniuersæ carnis Megingaudus Episcopus, bonis operibus plenus, æternæ remunerationis brauium recepturus. Cuius discipuli Vualtricum de suis mox Abbatem elegerunt, ipsiusque iussu pijsissimi Caroli ad palatium deferentes, eius autoritate, iuxta quod Megingaudus promiserat, confirmarunt.

Obitus Megingaudi Episcopi.

Contra eos, qui monachos aiunt Ecclesiasticis ministerijs fungi non debere. Cap. 2.

Inter hæc redit ad memoriam, quod silentio præterire nullatenus possumus, ob vitandum tamen proximorum scandalum, tuæ dilectioni, quod dico, sit in aurem dictum. Ex tota præsentis opusculi serie colligi valet, immò ipsa, quam literis utcumque tradidimus, historia luce clariori veritate subnixâ, constanter edocet, sanctorum prædicatorum Kiliani, Burchardi, sociorumque eorum instantia, Franciam orientalem Christo conquisitam, Germaniam penè vniuersam magni Bonifacii doctrina in viam veritatis & salutis directam, Alemaniam Galli, Burgundiam Columbani, Bauriam Corbiniani, necnon Ruperti vel Emmeramni fructificaras seminarijs: quos vniuersos, paucissimis exceptis, vniuersali Ecclesiæ monastica professione atque schematis commendauit sanctitas, & quo per mundi contemptum in cælesti theoria facti sunt sublimiores, eo sacerdotali officio digniores, & in prædicationis ministerio apud homines habebantur aptiores. Cum hæc ita sint, immò quia ita esse nemo ambigat, miror, qua fronte quidam monachis sacerdotibus qualibet Ecclesiastica officia interdicerè præsumant, si tamen eo ordine, quo prædiximus, per officia regenerationis, ab iisdem prædicatoribus initiata, semetipsos Ecclesiæ filios esse non abnegat. Hi tamen, ne nos partis nostræ quasi temerarios defensores acrius impugnent, magni Gregorij decretum, contra idem schisma promulgatum, necnon Bonifacii, qui quartus ab illo sedem Apostolicam gubernauit, ad idiptum consentientem sententiam relegant. Ait enim beatus Gregorius inter cætera: Videtur nobis, qui sua pro Deo relinquunt, & à passione & à morte eius sumunt exordia mutatae conuersationis, dignius liceat baptizare, communionem dare, poenitentiam imponere, peccata soluere, & post pauca: Censemus ergò monachos prædicare, baptizare, communicare, poenitentes soluere, iuxta constituta recentorum decem & octo Patrum. Item prædictus Bonifacius de eadem re: Sunt, inquit, nonnulli stulti, dogmatizantes, magis zelo amaritudinis, quam dilectionis inflammati, asserentes monachos, quia mundo mortui sunt, & Deo viuunt, sacerdotali officio indignos, neque poenitentiam, aut Christianitatem, seu absolutionem largiri posse per sacerdotalis officij iniunctam gratiam, sed omninò falluntur, & c. vsque ad id: Decertantes igitur contra, monachos in hac re sacerdotali officio penitus non carere præcipimus, ut ab huiusmodi nefandis ausibus reprimantur in posterum: quia quanto quis celsior, tanto potentior. Nobis igitur, pauculis inferis contra eos duntaxat, qui coram oculis nostris vestigia Patrum delere, vel laqueos pedibus nostris abscondere moliantur: licet multo plures Patrum abundant sententiæ, quæ huiusmodi repugnent inuidiæ: libet styllum ad omnia reflectere.

Nota, per quos ad Christum adducta sit Germania.

Decretum S. Gregorij de Monachis.

Item Bonifacii Papæ.

Catalogus Episcoporum Herbipolensium. Cap. 3.

Bernuuephus.

Luitrigus. Egiluardus. Vuolfgerus. Hübertus. Gorebaldus.

Post successorem beati Burchardi Megingaudum, Bernuuephus cathedram Vuirceburgensem tenuit annos septem, homo, ut aiunt, præ cæteris, monachis religiosus infestus multum: quod & colligi potest è superioribus. Post hunc Luitrigus annis tribus, mensibus quinque. Post hunc Egiluardus annis sex, mense vno, diebus vigintitribus. Post hunc Vuolfgerus annis vigintiduos, mensibus sex. Post hunc Humbertus annis decem, mensibus tribus, diebus octo. Post hunc Gorebaldus Abbas inferioris Altachij, peruetusti cœnobij apud Bauaros, annis vndecim.

DE S. BURCHARDO HERBIPOLENSI EPISCOPO. 245

vndecim. (Hunc Gotebaldum manuscriptus codex noster non habet, haud scio an librarij oscitantia, aut ipsius auctoris voluntate.) Post hunc Arno annis triginta sex, mensibus sex, diebus duodecim. Post hunc Rudolphus annis decem & septem, diebus tribus. Post hunc Diedo, vel Thiedo, annis vigintiquatuor, mensibus duobus, diebus quatuordecim. Post hunc Burchardus annis nouem, mensibus tribus, diebus vigintiquatuor. Post hunc Boppo, annis viginti, mensibus decem, diebus quatuordecim. Post hunc Boppo alius annis vigintitribus, mensibus quatuor, diebus viginti & vno. Post hunc Hugo annis sex, mensibus septem, diebus viginti & vno. Hic cum esset acceptus, & ad pontificalem infulam per omnia dignissimus, de reddenda villicationis suae ratione momentis omnibus erat sollicitus. Vnde inter cetera perspicuus monasteriolum, quod in honore beati Andreae Apostoli, sanctique Magni martyris, à beato Burchardo consecratum in superiori libello descripsimus, ab omni religionis profectu defecisse, scilicet tam prelatorum negligentia, quam subditorum insolentia, indeque (quod iusto Dei iudicio consequens videatur) victus atque vestitus necessaria ipsius paucis, qui remanserant, deesse: diuina instinctus prouidentia, monachica institutionis illic fratres congregauit, atque locum eundem, & cuncta illuc pertinentia honori non solum, vt prius, Andreae Apostoli, sed & eximij confessoris Christi Burchardi, primi sui fundatoris, delegare proposuit. Electo denique ad huiusmodi negocium competenti tempore anni, conuocatis vndique tam principibus vicinis, quam ipsius Ecclesiae suae capitaneis, cuncto quoque Clero atque populo, praemeditationis suae coram omnibus intentionem exposuit, & quia hoc ipsum, quod proposuerat, per summum sedis Apostolicae Pontificem, qui tunc temporis Benedictus vocabatur, sibi consensum, neque Romani Imperatoris ad hoc consensus deesset, enarrauit. Contententibus cunctis, & intentionem eius deuotam laude digna prosequentibus, triduanum statim ieiunium indixit: ipsoque peracto, cum ingenti fidelium multitudine, ad tumulum beati confessoris Christi Burchardi, deuotis laudibus personante, processit. Deinde leuatum digna reuerentia corpus sanctissimum, ad supra memoratum reuerenter transfuit monasterium. Reconditis ibidem, vt decuit, venerabiliter reuerendis reliquijs, praefatus pontifex Hugo locum eundem decimis ac terminis, quantum cunque valuit, dilatauit, praedijs, redditibus, libris atque utensilibus copiose ditauit. Monasterium autem ipsum ex illa die tam beati Burchardi Christi confessoris, quam beati Andreae Apostoli patrocinij regendum, tuendum, atque cognominandum instituit. Deinde cum consilio & consensu Cleri sui decreuit, atque banno pontificalis autoritatis confirmauit, vt deinceps quinta feria celebretur solennitas eiusdem translationis: praecedentibus vero tribus diebus, secunda, tertia & quarta feria, per totum Episcopium ab esu carniū abstinetur: synodus etiam ab Episcopo cum omni Clero habeatur: sicque finito concilio, à singulis parochianis cera duorum nummorum precij ad easdem reliquias offeratur. Corpus vero sancti martyris Andreae, siue Magni, cuius mentionem supra fecimus, venerabilis Episcopus Hugo ab eodem monasterio, quo illud sanctus Burchardus olim condiderat, in ciuitatem transtulit, & consocians sanctorum martyrum Kiliani sociorumque eius reliquijs, festiuium illi famulatum annuatim exhibere constituit. Ex hoc tempore monasterium, sancti Burchardi corporis praesentia beatificatum, ipsiusque vocabulo specialius agnominatum, praedijs, aedificijs atque donarijs coepit amplificari, & tam ab vrbanis, quam à comprouincialibus amari simul & honorari: adeo vt nonnulli seculo renunciates, seipsos cum rebus suis ibidem Deo offerret, nonnulli etiam filios suos cum oblatione Domino offerentes, sub regulari disciplina Christo deseruituros illum manciparent.

Haec sunt, quae de vita & conuersatione ac obitu, siue translatione sancti patroni nostri Burchardi, per veridicam praecedentium patrum relationem, siue per exemplaria diuersa, inuestigare atque colligere pro modulo ingenioli nostri satagemus.

DE S. ANGADRISINA virgine, sponsa S. Ansberti Episcopi Rothomagensis, cuius festum in quartumdecimum diem Octobris incidit, legat Leclor Vitam eiusdem Ansberti Episcopi in primo Tomo, 9. Februarij.

DE S. COSMA Episcopo vero, cuius festiuitas eodem 14. huius mensis die occurrit, habetur in Vita S. Iohannis Damasceni tertio Tomo, Maij 6.

Arno.
Rudolphus.
Diedo
Burchardus

Boppo.
Itē Boppo.

Hugo.

Hugo Episcopus monasterij S. Burchardi reparat & reformat.

Transferuntur reliquiae S. Burchardi

Eccē priscorum Germanorum festiuitatem.